

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวถึงโดยสรุปเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ค่าถามการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะตามลำดับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดกระทรวง
กลาโหม
2. เพื่อศึกษาแบบบรรยายของคณาจารย์ ของสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดกระทรวง
กลาโหม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร กับบรรยายของคณาจารย์
ของสถาบันการศึกษา สังกัดกระทรวงกลาโหม

คำถามของการวิจัย

1. พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารแต่ละวิทยาลัยพยาบาล หรือโรงเรียนพยาบาล สังกัด
กระทรวงกลาโหม ทั้งด้านกิจสัมพันธ์และด้านสัมพันธภาพอยู่ในระดับใด และพฤติกรรมผู้นำของผู้
บริหารโดยส่วนรวมเป็นอย่างไร
2. บรรยายของคณาจารย์ของวิทยาลัยพยาบาล หรือโรงเรียนพยาบาล สังกัดกระทรวง
กลาโหมเป็นแบบใด
3. พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับบรรยายของคณาจารย์ของแต่ละวิทยาลัยพยาบาล หรือ
โรงเรียนพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม มีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร และโดยส่วนรวม
แล้วเป็นอย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่คณาจารย์และครูพยาบาลที่ปฏิบัติงาน หรือทำการสอน
ในวิทยาลัยพยาบาล หรือโรงเรียนพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม จำนวน 152 คน ที่ไปปฏิบัติ
งานหรือทำการสอนในแต่ละแห่งมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถึง 30 มกราคม 2530

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร กับแบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัย พยาบาลหรือโรงเรียนพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม ซึ่งสอบถามพฤติกรรมผู้นำสองด้าน คือ ด้านกิจสัมพันธ์ และด้านสัมพันธภาพ แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นโดยการแปล เรียบเรียง และปรับปรุง แบบสอบถาม LBDQ ของ Halpin เพื่อให้แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูง จึงได้ขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ รวม ท่านช่วยทำการตรวจสอบแก้ไข และนำไปทดลองใช้ (Try - out) กับคณะครูและ อาจารย์พยาบาลที่ไม่ได้เป็นกลุ่มประชากรตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรแอลฟา (α Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นด้านกิจสัมพันธ์ .86 และด้านสัมพันธภาพ .89

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของวิทยาลัยหรือ โรงเรียนพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม ซึ่งมี 4 แบบ คือ แบบเผด็จการ แบบเผด็จการมีศีลย์ แบบปรึกษา และแบบมีส่วนร่วม แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับ องค์การของ Likert (1961 : 222- 236) เป็นหลัก และได้ศึกษาแบบสอบถามที่ บุญสิทธิ นันท์ วิชา วิชาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าภาควิชา กับบรรยากาศองค์การของ ภาควิชาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2526) ประกอบ ทั้งนี้โดยขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ทำการตรวจสอบแก้ไข เพื่อให้แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูง และผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล และโรงเรียนพยาบาลของกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ ให้ช่วยดำเนินการให้ครู หรือ อาจารย์พยาบาลช่วยตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้โดยมีหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ใ้รับแบบสอบถามคืน 152 ฉบับ คิด เป็นร้อยละ 89.41

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใจโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าร้อยละ มีชนิดเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearsons' Product - moment Correlation Coefficient) และการทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Test of Significance)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร ผลการวิเคราะห์บรรยากาศองค์การและผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร กับบรรยากาศองค์การของสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม จึงสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 152 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 73.7 ส่วนเพศชายร้อยละ 26.3 อายุส่วนมากมีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 59.2 ทำกว่าปริญญาตรีร้อยละ 25.0 และปริญญาโทร้อยละ 15.8 มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 1- 5 ปี เป็นส่วนมาก รองลงมาคือ 6 - 10 ปี

2. พฤติกรรมผู้นำค่านิยมสัมพันธ์ของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลหรือโรงเรียนพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อวิเคราะห์พฤติกรรมผู้นำค่านิยมสัมพันธ์เป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหารแสดงพฤติกรรมผู้นำค่านิยมสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง เช่น ผู้บริหารทำงานโดยมีการวางแผน ผู้บริหารส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ทำงานตามระเบียบแบบแผน และเน้นให้ครู-อาจารย์ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่วางไว้ ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะเด่นของผู้บริหารที่เป็นทหาร นอกจากนี้ผู้บริหารยังให้เสรีภาพแก่ครู-อาจารย์ในการซักถามเมื่อสงสัยหรือไม่เข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

3. พฤติกรรมผู้นำค่านิยมสัมพันธ์ของผู้บริหารวิทยาลัยหรือโรงเรียนพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นผู้บริหารโรงเรียนพยาบาล

ทหารอากาศ ซึ่งมีพฤติกรรมผู้นำค่านี้อยู่ในระดับสูง และเมื่อวิเคราะห์พฤติกรรมผู้นำค่านี้นี้ เป็นรายชื่อ พบว่า ชื่อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง 4 ชื่อคือ ผู้บริหารเอาใจใส่ดูแล เกี่ยวกับสวัสดิภาพความเป็นอยู่ของครู-อาจารย์ ผู้บริหารเป็นคนยอมรับแนวความคิดเห็นใหม่ ผู้บริหารทำงานรวมและสังสรรค์กับผู้ร่วมงาน และผู้บริหารทำงานโดยมีการปรึกษาหารือกับ คณะครู-อาจารย์

เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาลทั้ง 4 สถาบัน สรุปได้ว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารทั้งด้านกิจสัมพันธ์และด้านสัมพันธ์ภาพอยู่ในระดับปานกลาง หมายความว่า เป็นผู้นำที่มุ่งทั้งงานและคนอยู่ในระดับปานกลาง

4. บรรยากาศองค์การ ของสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม โดยส่วนรวมเป็นแบบปรึกษา ยกเว้นโรงเรียนพยาบาล กองการศึกษา กรมแพทยทหารเรือ บรรยากาศองค์การเป็นแบบเผด็จการมีศิลปะ เมื่อวิเคราะห์บรรยากาศองค์การเป็นรายชื่อ พบว่า การปฏิบัติเกี่ยวกับการสื่อสารความหมายในหน่วยงานค่อนข้างน้อย และผู้บริหารเข้าใจ ปัญหาของผู้ร่วมงานค่อนข้างน้อยเท่าเทียมกัน ซึ่งลักษณะทั้งสองประการนี้เป็นลักษณะบรรยากาศองค์การแบบเผด็จการมีศิลปะ

5. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การ ของสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม โดยส่วนรวมพบว่า ความสัมพันธ์ ระหว่างพฤติกรรมผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับบรรยากาศองค์การทางบวก ในระดับปานกลาง ส่วนพฤติกรรมผู้นำด้านสัมพันธ์ภาพของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับบรรยากาศ องค์การทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยบรรยากาศองค์การเป็น ตัวแปรตามพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำค่านิยมสัมพันธและค่านิยมสัมพันธภาพของผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม ทั้ง 4 สถาบัน อยู่ในระดับปานกลาง (ยกเว้นพฤติกรรมผู้นำค่านิยมสัมพันธภาพของผู้บริหารโรงเรียนพยาบาลทหารอากาศ อยู่ในระดับสูง แต่สูงกว่าระดับปานกลางเล็กน้อยเท่านั้น) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ หาญชัย สงวนิให้ (2519 : 56 -58) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยครูกับบรรยากาศของกิจการ พบว่าพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารทั้งสองค่านิยมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิจิตร ชีระกุล (2515 : 71) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการบริหาร กับอายุ เพศ และประสบการณ์ รวมทั้งคุณวุฒิของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ใหญ่มีพฤติกรรมผู้นำทั้งสองค่านิยมอยู่ในระดับปานกลาง อาร เนื่องจาก

1.1 การเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาพยาบาล คือแต่ละกองทัพจะผลิตพยาบาลชั้นเพื่อปฏิบัติงานบริการ คำนการ รักษาพยาบาลแก่ทหาร ครอบครัว และประชาชนทั่วไปในยามปกติ และสนับสนุนหน่วยกำลังรบในยามสงคราม จึงผลิตเฉพาะพยาบาลระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ต่อมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2520 เป็นต้นมา สถาบันการศึกษาพยาบาลในแต่ละกองทัพได้ปรับปรุงการศึกษาพยาบาลให้สูงขึ้นเทียบเท่าระดับปริญญาตรี และในปี 2525 -2527 ทรวงมหาวินิจฉัย (2527) ได้ออกประกาศเกณฑ์การจัดตั้งและการบริหารสถาบันการศึกษาพยาบาล เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ระดับต้น และพยาบาลศาสตร์ระดับวิชาชีพ (ต่อเนื่อง 2 ปี) เพื่อให้การศึกษาพยาบาลเป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยทรวงมหาวินิจฉัยเป็นผู้ควบคุมและรับรองหลักสูตรพยาบาลทุกระดับ ที่สถาบันต่างๆทั่วประเทศไทย ได้ทำการผลิตพยาบาล ซึ่งช่วงระยะเวลาการเปลี่ยนแปลงนี้ อาจจะเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้บริหารไม่อาจกำหนดหรือวางแนวทางการบริหารได้แน่นอน จึงอาจเป็นผลกระทบต่อการแสดงออกของพฤติกรรมผู้นำได้

1.2 การเข้าสู่ตำแหน่ง คุณสมบัติของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งผู้บริหารไม่ชัดเจน โดยส่วนมากถือระบบอาวุโส ไม่นำถึงความสามารถและความเหมาะสมเป็นเกณฑ์สำคัญในการแต่งตั้ง (ประไพ ปิยะจันทร์ 2523 : 83) จึงอาจมีผลกระทบถึงคุณภาพในการบริหารงานได้ ทำให้ผู้บริหารตระหนักถึงผลงานและความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานน้อย ซึ่งจากการวิจัยของ Andrew W. Halpin พบว่า หัวหน้างานที่พึงประสงค์ที่จะสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีพฤติกรรมผู้นำสูงทั้งด้านกิจสัมพันธ์และด้านสัมพันธ์ภาพ (Halpin 1957 : 39 - 51)

1.3 คุณวุฒิทางการศึกษาของผู้บริหารยังไม่สอดคล้องกับภารกิจการบริหาร พบวงมหาวิทยาลัยได้ตระหนักถึงความสำคัญด้านนี้ของผู้บริหาร จึงได้ตั้งเกณฑ์มาตรฐาน (ทบวงมหาวิทยาลัย 2527) เกี่ยวกับคุณวุฒิผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลไว้อย่างต่ำต้องมีวุฒิทางการศึกษาปริญญาโทหรือเทียบเท่า และจากการวิจัยของ วิจิตร ชีระกุล (2515 : 71) พบว่า ครูใหญ่ที่มีการศึกษาสูง หรือมีวุฒิปริญญาโท มีพฤติกรรมทางการบริหารทั้งสองด้านสูงกว่าครูใหญ่ที่มีการศึกษาน้อยกว่า

1.4 ระเบียบและขนบธรรมเนียมทหาร (Regulation) เน้นประสิทธิภาพทางระเบียบวินัยมาก อาจทำให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานลดน้อยลง จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมเน้น เกี่ยวกับการส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ทำงานตามระเบียบแบบแผน และผู้บริหารขอร้องให้ครู-อาจารย์ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับที่วางไว้ ($\bar{X} = 3.11$ และ 3.04 ตามลำดับ) ซึ่งจะเห็นได้ว่าพฤติกรรมด้านนี้อยู่ในระดับสูง

1.5 ผู้บริหารไม่เข้าใจถึงบทบาท (Role) ของนักบริหาร จึงทำให้ผู้บริหารส่วนมากปฏิบัติงานในส่วนที่ไม่ใช่หน้าที่ของนักบริหารจะพึงปฏิบัติ จากการวิจัยของ บุญสิทธิ์ บัวบาน (2526 : 88) พบว่า หัวหน้าภาควิชา 5 คณะของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งแสดงพฤติกรรมด้านกิจสัมพันธ์ระดับปานกลาง เป็นคณะที่ตั้งขึ้นใหม่ 3 คณะ ทำให้หัวหน้าภาควิชาขาดเป้าหมายที่แน่ชัดในการทำงาน ประกอบกับอาวุโสน้อยขาดประสบการณ์ในการทำงาน และจากการสัมภาษณ์หัวหน้าภาควิชาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่าหัวหน้าภาควิชาเหล่านี้ต้องรับผิดชอบงานธุรการของภาควิชามากเกินไป จึงทำให้ผู้บริหารไม่มีเวลาเพียงพอที่จะคิดสร้างสรรค์ พัฒนาปรับปรุงหรือดำเนินงานหลักของหน่วยงานของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบราชการ

ที่แต่งตั้งผู้บริหารตามระบบอาวุโส บ่อมทำให้ผู้บริหาร เข้าใจในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ
ของตนเอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้วจึงทำให้พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาล
ทั้งสองค่านอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิจัยเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัด
กระทรวงกลาโหม พบว่าโดยส่วนรวมเป็นบรรยากาศแบบปรึกษา ยกเว้นบรรยากาศองค์การ
ของโรงเรียนพยาบาล กองการศึกษา กรมแพทย์ทหารเรือ บรรยากาศองค์การเป็นแบบเผด็จ
การมีศิลปะ สอดคล้องกับการวิจัยของ นูตลีทซ์ บัฆาน (2526 : 86) ที่ใช้แบบสอบถามความ
แนวทศทิศขององค์การของ Likert (1961) ศึกษาแบบบรรยากาศองค์การของภาควิชา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่าบรรยากาศองค์การของทุกคณะเป็นแบบปรึกษา และจากผล
การวิเคราะห์บรรยากาศองค์การเป็นรายข้อตามตารางที่ 9 พบว่า การปฏิบัติการเกี่ยวกับ
การสื่อความหมายในหน่วยงานค่อนข้างน้อย และผู้บริหารไม่เข้าใจหรือไม่คอยสนใจเกี่ยวกับ
ปัญหาส่วนตัวของผู้ร่วมงาน ซึ่งบรรยากาศแบบนี้ เป็นลักษณะบรรยากาศแบบเผด็จการมีศิลปะ
ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า

2.1 วิทยาลัยพยาบาลหรือโรงเรียนพยาบาลของทั้งสามเหล่าทัพ เป็นสถาบัน
การศึกษาระดับเทียบเท่าปริญญาตรี และต่ำกว่า และเป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อกรมแพทย์ของแต่ละ
กองทัพอ ในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่จึงต้องดำเนินไปตามระเบียบและนโยบายของหน่วยที่ขึ้นตรง
การที่ผู้บริหารจะให้ผู้ร่วมงานเข้ามามีส่วนร่วมในทุกๆด้าน อย่างสถาบันการศึกษาระดับสูงยอมเป็นไป
ได้ยาก จึงทำให้บรรยากาศแบบมีส่วนร่วมเกิดขึ้นได้ยากเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด
ของ Likert ว่า บรรยากาศแบบมีส่วนร่วมเป็นแบบอุดมคติ

2.2 พฤติกรรมผู้นำมีอิทธิพลต่อแบบบรรยากาศองค์การ เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้
พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารทั้งค่านกิจสัมพันธ์ และค่านสัมพันธ์ภาพอยู่ในระดับปานกลาง
จึงก่อให้เกิดบรรยากาศแบบปรึกษา เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวพบว่า ส่วนมากครู อาจารย์

มีประสบการณ์การทำงานในวิทยาลัยขนาดเล็ก ช่วงเวลาในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้บริหารกับผู้ร่วมงานยังน้อย จึงทำให้ผู้บริหารใช้วิธีการปรึกษางานต่างๆ กับผู้ร่วมงานมากกว่าที่จะให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ จึงเกิดบรรยากาศแบบปรึกษา

2.3 จากการวิเคราะห์แบบบรรยากาศของคัลการเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินงานของผู้บริหารถูกต่อต้านจากผู้ร่วมงานหรือกลุ่มผู้ร่วมงานเป็นครั้งคราว ลักษณะการควบคุมงานในหน่วยงานมีการควบคุมมาง โดยให้ผู้ร่วมงานรับผิดชอบด้วย ผู้บริหารมีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับการตัดสินใจบ้างตามสมควร ผู้บริหารให้ความไว้วางใจและมีความเชื่อมั่นในตัวผู้ร่วมงานขนาดปานกลาง ซึ่งบรรยากาศของคัลการดังกล่าวเป็นบรรยากาศของคัลการแบบปรึกษา ตามแนวความคิดเกี่ยวกับระบบของคัลการของ Likert

3. ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำคานกิจสัมพันธ์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับบรรยากาศของคัลการแบบปรึกษาทางบวกในระดับปานกลาง ส่วนพฤติกรรมผู้นำคานสัมพันธ์ภาพของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับบรรยากาศของคัลการแบบปรึกษาทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับการวิจัยของ Brickner (1971 :96-A) พบว่าบรรยากาศของคัลการแบบปรึกษา ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมคานสัมพันธ์ภาพในระดับสูงนั้น แสดงถึงความต้องการที่จะให้งานในหน่วยงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ บนพื้นฐานของความเชื่อว่าจะต้องเน้นการสร้างสัมพันธภาพ และรักษานำใจกับผู้ร่วมงานให้มาก ส่วน Lambert (1969 :2484-A) ได้ทำการวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างขวัญของครูกับพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ พบว่าขวัญและพฤติกรรมผู้นำมีความสัมพันธ์กันจริง และอยู่ในระดับสูงด้วย แต่ขวัญมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำคานสัมพันธ์ภาพมากกว่าคานกิจสัมพันธ์ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารที่มีพฤติกรรมผู้นำคานสัมพันธ์ภาพสูง ย่อมก่อให้เกิดบรรยากาศในองคัลการแบบปรึกษาจริง

โดยทั่วไป พฤติกรรมผู้นำมีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหาร และปฏิบัติการงานทั้งในทางบวกและทางลบ แต่พฤติกรรมผู้นำที่จะส่งเสริมให้การทำงานบรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้นำควรมีพฤติกรรมผู้นำอยู่ในระดับสูงทั้งคานกิจสัมพันธ์และคาน

สัมพันธ์ภาพ ส่วนบรรยากาศของคณาจารย์มีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงานเป็นอย่างมาก เช่นเดียวกัน โดยหลักการและทฤษฎีแล้ว บรรยากาศของคณาจารย์แบบมีส่วนร่วม จะมีผล และเอื้ออำนวยต่อการบริหารงานและการปฏิบัติงานในองค์กรเป็นอย่างมาก

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำและบรรยากาศขององค์กรดังกล่าว แล้วนี้ เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัยโดยสรุปจะเห็นได้ว่า พฤติกรรมผู้นำทั้งด้านกิจสัมพันธ์และด้านสัมพันธ์ภาพของผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนบรรยากาศขององค์กรเป็นแบบปรึกษา ซึ่งเป็นสภาพปกติขององค์กรที่กำลังพัฒนา ผู้วิจัยเชื่อว่าทั้งพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารและบรรยากาศขององค์กรในสถาบันการศึกษาพยาบาลทั้ง 4 สถาบันของสามเหล่าทัพดังกล่าว สามารถได้รับการส่งเสริมพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารทั้งสองด้านให้อยู่ในระดับสูง และพัฒนาบรรยากาศขององค์กรให้เป็นแบบมีส่วนร่วมได้ ทั้งนี้เพื่อทำให้การบริหารงานของแต่ละสถาบันมีประสิทธิภาพสูงขึ้นหรือสูงสุด เช่นเดียวกันในองค์กรใดจะเกิดบรรยากาศขององค์กรแบบใด ย่อมขึ้นอยู่กับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร เป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. การศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาล พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารทั้งด้านกิจสัมพันธ์และด้านสัมพันธ์ภาพอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งยังไม่ถึงระดับสูงหรือระดับที่พึงประสงค์ที่จะบริหารงานให้มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง และพบว่าบรรยากาศขององค์กรเป็นแค่แบบปรึกษา ดังนั้นควรจะได้มีการพัฒนาให้ผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารพัฒนาพฤติกรรมผู้นำทั้งสองด้านให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น และให้เกิดบรรยากาศขององค์กรถึงระดับมีส่วนร่วม ซึ่งสามารถกระทำได้ดังนี้

1.1 ควรจัดทำโครงการสัมมนาหรือฝึกอบรมผู้บริหาร วิทยาลัยพยาบาล ด้านบริหารการศึกษา เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจ โดยเน้นเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และ ทักษะ/เทคนิคในการบริหาร ภาวะผู้นำ - พฤติกรรมผู้นำ ซึ่งอาจจะจัดทำเป็นโครงการ ปีละ 1 ครั้ง หรือ 2 ปีต่อครั้ง

1.2 ส่งเสริมให้ผู้บริหารได้เข้าศึกษา ฝึกอบรม ประชุม และดูงานเกี่ยวกับการใช้ภาวะผู้นำ และการพัฒนาบรรยากาศองค์การทั้งในและต่างประเทศ

2. การพิจารณาคัดเลือกแต่งตั้งผู้บริหาร ควรจะคำนึงถึงความรู้ความสามารถเป็นหลัก เพื่อให้ได้ผู้ที่มีความเหมาะสมที่จะเป็นผู้บริหารอย่างแท้จริง

3. ควรจัดให้มีโครงการเตรียมผู้บริหารก่อนเข้าดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาล

4. ปรับปรุงบรรยากาศองค์การตามหลักของ Steer ตามที่ได้อ้างถึงในหน้า 56-57 โดย

4.1 ปรับปรุงระบบการทำงาน

4.2 ปรับปรุงระบบการให้รางวัลตอบแทนหรือบำเหน็จความชอบอย่างยุติธรรมอย่างแท้จริง

4.3 ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีอิสระในทางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และตัดสินใจ

4.4 สร้างความอบอุ่น และส่งเสริมผู้มีความสามารถ

4.5 ยอมรับในเรื่องความขัดแย้ง และบริหารความขัดแย้งให้เกิดผลในทางสร้างสรรค์

4.6 สร้างความรักในหมู่คณะ พัฒนาความสัมพันธ์

มีทิศทางเหล่านี้ถ้าพัฒนาให้เกิดขึ้นในองค์การใด ย่อมจะทำให้บรรยากาศในองค์การนั้นเป็นที่พึงพอใจของทุกคนในองค์การ นอกจากนี้แล้วการพัฒนากระบวนการสื่อสารในหน่วยหรือในองค์การให้มีประสิทธิภาพ จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศองค์การให้เอื้อต่อประสิทธิภาพของงานยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาล กับตัวแปรอื่นๆ เช่น เพศ อายุ ประสบการณ์ คุณวุฒิ ขนาดขององค์การ จำนวนครูอาจารย์ และนักศึกษา ว่ามีผลกระทบบ้างพฤติกรรมการบริหารหรือไม่ว่า

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล ตามการรับรู้ของผู้บริหารกับครูอาจารย์ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคน 2 กลุ่ม

3. ควรจะมีการศึกษาวิจัยหาเกณฑ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา การสรรหา หรือคัดเลือกผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล

4. ควรจะมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบพฤติกรรมการบริหารของวิทยาลัยพยาบาล หรือ โรงเรียนพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม